

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні

Цей Закон визначає правові та економічні засади державної політики у сфері розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. Терміни «суб'єкти мікропідприємництва», «суб'єкти малого підприємництва» і «суб'єкти середнього підприємництва» вживаються у цьому Законі у значеннях, визначених Господарським кодексом України.

2. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) витрати суб'єктів малого та/або середнього підприємництва на виконання положень регуляторних актів (регуляторні витрати) – це:

розраховані в грошовому значенні середньозважені сукупні витрати часу, кадрів і фінансів суб'єктів малого та/або середнього підприємництва по всіх галузях економіки (або витрати таких суб'єктів в окремих галузях) на виконання упродовж відповідного проміжку часу положень регуляторних актів та обов'язкових процедур, пов'язаних із започаткуванням, провадженням і припиненням господарської діяльності;

розраховані в грошовому значенні сукупні витрати часу, кадрів і фінансів суб'єктів малого та/або середнього підприємництва на виконання упродовж відповідного проміжку часу положень регуляторного акта чи його окремих положень, або окремої обов'язкової процедури, пов'язаної із започаткуванням, провадженням і припиненням господарської діяльності;

2) державна підтримка малого і середнього підприємництва – комплекс заходів непрямої і безособової підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва, спрямованих на компенсацію перешкод, з якими вони стикаються у більшій мірі, порівняно з іншими суб'єктами господарювання, на шляху доступу до ресурсів, необхідних для їх започаткування, діяльності та розвитку в умовах ринкових відносин;

3) Індекс ефективності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва (Індекс державної політики розвитку підприємництва) – система кількісної і якісної оцінки фактично існуючого рівня ефективності реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва за відповідний проміжок часу в порядку, визначеному законодавством, на основі співставлення запланованих і фактично досягнутих показників ефективності державної політики або діяльності окремих органів влади у зазначеній сфері за напрямками державної політики і видами державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва, визначеними цим Законом і Додатком 1;

4) експертиза проекту програми розвитку малого і середнього підприємництва – аналіз і оцінка відповідності запланованих програмних заходів та їх очікуваних результатів і показників вимогам законодавства та наявним потребам суб'єктів малого і середнього підприємництва, оціненим у порядку, встановленому законодавством, шляхом застосування різних видів консультування із зазначеними суб'єктами та громадськими об'єднаннями, що представляють їхні інтереси;

5) кластеризація суб'єктів малого і середнього підприємництва – формування з метою підвищення продуктивності і конкурентоспроможності локальних мереж підприємств, які виробляють і реалізують певний асортимент пов'язаної або взаємодоповнюючої продукції у рамках окремого промислового сектора;

6) кластерна стратегія – загальнодержавна або регіональна довгострокова програма сприяння розвитку малого і середнього підприємництва шляхом комплексної підтримки організації та діяльності галузевих і територіальних кластерів з використанням сучасних технологій кластеризації;

7) консультативно-дорадчий орган у сфері розвитку малого і середнього підприємництва – постійно діючий при органі державної влади або органі місцевого самоврядування незалежний громадсько-професійний орган, який бере безпосередню участь формуванні та реалізації державної або місцевої політики розвитку малого і середнього підприємництва з метою представлення та захисту інтересів зазначених суб'єктів, забезпечення дотримання положень цього Закону та інших актів законодавства, що стосуються питань регулювання і розвитку ринкових господарських відносин;

8) новостворений суб'єкт підприємницької діяльності – суб'єкт, що здійснює підприємницьку діяльність впродовж календарного року з моменту його державної реєстрації у порядку, встановленому законодавством;

9) оцінка впливу програми розвитку малого і середнього підприємництва – встановлений законодавством порядок визначення відповідності фактично

досягнутих результатів і показників виконання загальнодержавної, регіональної або місцевої програми у зазначеній сфері наявним потребам суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять діяльність на відповідній території, та ступеню задоволення таких потреб за результатами виконання програми розвитку малого і середнього підприємництва;

10) регуляторне навантаження на суб'єктів малого і середнього підприємництва – розраховані у грошовому та іншому кількісному значенні сукупні витрати визначених цим Законом різних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва на виконання упродовж відповідного проміжку часу положень регуляторних актів та пов'язаних з ними обов'язкових процедур;

11) субконтрактація у сфері малого і середнього підприємництва – спосіб оптимізації і підвищення продуктивності виробничих процесів великих промислових підприємств, за якого замовлення на виготовлення певної продукції або на виконання технологічних процесів на субконтрактній основі передаються суб'єктам малого і/або середнього підприємництва, що спеціалізуються у відповідній галузі та здатні виконувати зазначені роботи більш якісно і з меншими витратами;

12) фонди підтримки підприємництва – неприбуткові організації, основними функціями яких є сприяння реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях шляхом залучення та ефективного використання фінансових ресурсів, фінансування цільових програм та проектів;

13) бізнес-інкубатор – спеціалізований об'єкт інфраструктури підтримки розвитку підприємництва, який надає цілісний комплекс послуг новоствореним суб'єктам підприємництва на першому етапі їх становлення з метою мінімізації впливу на їхню діяльність негативних зовнішніх фактів, послідовного і цілеспрямованого виведення їх на рівень продуктивності і конкурентоспроможності, достатній для їх самостійної, успішної підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на суб'єктів малого і середнього підприємництва незалежно від форми власності, у тому числі тих, що здійснюють діяльність у галузі сільського господарства. Дія цього Закону не поширюється на страхові компанії, банки, ломбарди, інші фінансово-кредитні та небанківські фінансові установи, суб'єктів господарської діяльності, які здійснюють обмін іноземної валюти, є виробниками та імпортерами підакцизних товарів, здійснюють виробництво та/або реалізацію зброї.

2. Положення цього Закону щодо державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва поширюються на суб'єктів господарської діяльності,

які відповідають критеріям, встановленим частиною третьою статті 55 Господарського кодексу України.

Стаття 3. Законодавство у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні

1. Відносини, пов'язані з розвитком та державною підтримкою малого і середнього підприємництва в Україні, базуються на Конституції України і регулюються Господарським, Цивільним та Податковим кодексами України, цим Законом та іншими законодавчими актами щодо державного регулювання господарської діяльності, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. У разі якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, визначено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ II.

ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Стаття 4. Мета, завдання та принципи державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні

1. Метою державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є:

1) забезпечення зайнятості та самозайнятості населення шляхом створення сприятливих умов для реалізації підприємницьких ініціатив громадян, розвитку малого і середнього підприємництва;

2) забезпечення конкурентного середовища та підвищення рівня конкурентоспроможності суб'єктів малого і середнього підприємництва.

2. Основними завданнями державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є:

1) створення сприятливих умов для забезпечення розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва;

2) забезпечення інвестиційної та інноваційної активності суб'єктів малого і середнього підприємництва;

3) сприяння провадженню суб'єктами малого і середнього підприємництва діяльності щодо просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на внутрішній і зовнішній ринки.

3. Принципами державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є:

1) адекватність механізмів і заходів із забезпечення розвитку та державної підтримки господарської діяльності самозайнятих осіб, новостворених суб'єктів підприємництва, суб'єктів мікропідприємництва, малого, середнього підприємництва відповідно до їх соціально-економічних особливостей та наявних потреб;

2) пропорційний розподіл регуляторного навантаження, заходів і ресурсів щодо сприяння розвитку та державної підтримки серед різних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва, визначених частиною першою статті 6 цього Закону, відповідно до їх ресурсних можливостей виконання положень регуляторних актів, соціально-економічних потреб і обсягів негативних факторів, що перешкоджають їх розвитку;

3) ефективність підтримки малого і середнього підприємництва та періодична оцінка ефективності реалізації державної політики у зазначеній сфері на підставі показників і результатів, фактично досягнутих органами влади і посадовими особами;

4) відповідальність посадових та службових осіб органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування за порушення конституційного права громадян на підприємницьку діяльність, не заборонену законом, та вимог законодавства щодо розвитку та державної підтримки малого і середнього підприємництва;

5) відповідність підтримки малого і середнього підприємництва, загальнодержавних, регіональних та місцевих програм у зазначеній сфері наявним потребам суб'єктів малого і середнього підприємництва, оцінка ступеню задоволення таких потреб за результатами виконання зазначених програм;

6) поєднаність функцій органів влади та громадськості, делегування (за принципом аутсорсингу) на конкурсних засадах в порядку, встановленому законодавством, частини повноважень і функцій органів влади та ресурсів щодо реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва територіальним і галузевим асоціаціям громадських об'єднань, що представляють інтереси зазначених суб'єктів, для виконання націлених на результати спільних програм і проектів підтримки підприємництва;

7) доступність отримання державної підтримки суб'єктами малого і середнього підприємництва;

8) участь суб'єктів малого і середнього підприємництва, громадських об'єднань та інших неурядових установ і організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, у формуванні та реалізації

державної політики у зазначеній сфері, розробленні та виконанні загальнодержавних, регіональних і місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва;

9) рівність можливостей для доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва, що відповідають вимогам, передбаченим загальнодержавними, регіональними та місцевими програмами розвитку малого і середнього підприємництва, до участі у виконанні зазначених програм та для отримання державної підтримки;

10) наявність реальних можливостей ресурсного забезпечення виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва;

11) визначення планових і забезпечення оцінки фактично досягнутих показників ефективності використання бюджетних коштів, передбачених для виконання програм розвитку малого і середнього підприємництва, з метою досягнення максимальних соціально-економічних результатів і показників виконання зазначених програм за мінімальних бюджетних витрат;

12) відкритість і прозорість проведення процедур надання державної підтримки, розроблення і виконання програм розвитку малого і середнього підприємництва, узгодження проектів таких програм з потребами та інтересами суб'єктів малого і середнього підприємництва;

13) забезпечення якості послуг об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва відповідно до потреб різних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва, визначених частиною першою статті 6 цього Закону.

Стаття 5. Основні напрями державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні

1. Основними напрямками державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є:

1) забезпечення функціонування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів малого підприємництва, що відповідають критеріям, встановленим у податковому законодавстві;

2) періодичне оцінювання та планомірне скорочення регуляторних і трансакційних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва шляхом дерегулювання і спрощення процедур започаткування, провадження і припинення підприємницької діяльності;

3) удосконалення і спрощення порядку та процедур ведення обліку в цілях оподаткування, скорочення пов'язаних з ним регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

4) залучення на конкурсних засадах суб'єктів малого підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення постачання продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб;

5) сприяння на умовах прозорості та відкритості збільшенню частки суб'єктів малого і середнього підприємництва, що беруть участь у закупівлях товарів (робіт, послуг) за кошти державного і місцевих бюджетів, та обсягів отриманих ними бюджетних коштів;

6) забезпечення державної фінансово-кредитної і кредитно-гарантійної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва з метою підвищення доступності для них фінансово-кредитних ресурсів, розроблення і впровадження відповідних цільових заходів у рамках загальнодержавних і регіональних програм тощо;

7) сприяння розвитку інфраструктури і спеціалізованих інфраструктурних мереж підтримки та забезпечення розвитку різних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва відповідно до їх потреб та негативних факторів, що перешкоджають їхній діяльності;

8) гарантування прав та громадське представництво суб'єктів малого і середнього підприємництва під час здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

9) спрощення дозвільних процедур та процедур здійснення державного нагляду (контролю), отримання документів дозвільного характеру для суб'єктів малого і середнього підприємництва та скорочення їхніх регуляторних витрат на проходження таких процедур;

10) сприяння ринковій організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого і середнього підприємництва;

11) створення сприятливих умов для розвитку господарської кооперації суб'єктів великого, малого і середнього підприємництва, в тому числі шляхом формування мережі центрів субконтрактації;

13) формування мережі електронних допоміжних послуг, спрямованих на підтримку громадян, що започатковують власну справу, новостворених підприємств, суб'єктів і середнього підприємництва

2. Основними напрямками політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва на місцевому рівні є:

1) дерегулювання підприємницької діяльності та зменшення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва на виконання положень регуляторних актів, виданих місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування;

2) організація навчально-освітньої підтримки громадян, що хочуть започаткувати власну справу, самозайнятих осіб та суб'єктів малого і середнього підприємництва;

3) інформаційна підтримка розвитку підприємництва, спрощення процедур започаткування, провадження і припинення підприємницької діяльності;

4) надання підтримки у реалізації встановлених законом прав суб'єктів малого і середнього підприємництва, в одержанні документів дозвільного характеру та адміністративних послуг.

3. Передбачені частиною другою цієї статті, основні напрями політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва на місцевому рівні здійснюються Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів з метою реалізації підприємницького потенціалу територіальних і місцевих громад, забезпечення їх зайнятості, комплексного використання ресурсних можливостей розвитку територій і населених пунктів.

Розділ III.

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Стаття 6. Адекватність та пропорційність державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Згідно з принципами, визначеними пунктами першим і другим частини третьої статті 4 цього Закону, державна політика у сфері розвитку малого і середнього підприємництва реалізується адекватно та пропорційно до соціально-економічних особливостей і потреб суб'єктів малого і середнього підприємництва, що поділяються на такі основні групи:

1) група А – самозайняті особи, новостворені суб'єкти підприємницької діяльності, суб'єкти мікропідприємництва;

2) група Б – суб'єкти малого підприємництва;

3) група В – суб'єкти середнього підприємництва.

2. Першочерговими та пріоритетними механізмами і заходами щодо реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва по відношенню до зазначених груп є:

1) для груп А і Б – дерегулювання і спрощення умов для здійснення підприємницької діяльності у комплексному поєднанні загальнодержавних, регіональних і місцевих заходів, спрямованих на скорочення регуляторних витрат та зменшення регуляторного навантаження на заплановане кількісне значення у рамках виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм;

2) для груп Б і В – поєднання дерегулювання і планомірного зменшення регуляторного навантаження зі здійсненням у рамках виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм визначених Додатком 1 до цього Закону видів державної підтримки, спрямованих на усунення і запобігання негативних факторів, що перешкоджають діяльності та розвитку суб'єктів груп Б і В.

Стаття 7. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва

1. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва має комплексний характер, взаємоузгоджений між органами влади, визначеними статтею 15 цього Закону, та спрямовується на цілісне врахування особливостей державного регулювання сектору малого і середнього підприємництва і задоволення потреб зазначених суб'єктів, на забезпечення рівності їх доступу до ресурсів, необхідних для діяльності та розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва.

2. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва формується, здійснюється, забезпечується і координується відповідно до основних видів зазначеної державної підтримки, їх функціональних особливостей та напрямів дій, визначених Додатком 1 до цього Закону.

3. Державна підтримка включає фінансово-кредитну і кредитно-гарантійну, інформаційно-консультативну, навчально-освітню, інфраструктурну підтримку, у тому числі державну підтримку в сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів і кадрів ведення бізнесу та інші види державної підтримки, передбачені частиною другою цієї статті.

Стаття 8. Єдина інформаційна система реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Єдина інформаційна система реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва є механізмом державної інформаційної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва. Зазначена єдина інформаційна система формується органами влади, визначеними статтею 15 цього Закону, неурядовими організаціями і установами на конкурсних засадах та забезпечується у рамках виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва.

2. Єдина інформаційна система реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва забезпечується шляхом ведення національного веб-порталу з питань реалізації державної політики у зазначеній сфері, його регіональних і місцевих сегментів та передбачає надання суб'єктам малого і середнього підприємництва вичерпної інформації про:

1) їхні права і обов'язки, умови та способи їх реалізації;

2) наявні фінансові, матеріальні (земельно-майнові), кадрові, інформаційні, технологічні та інші ресурси, які можуть бути використані та необхідні для започаткування і провадження підприємницької діяльності, умови отримання таких ресурсів;

3) умови участі у загальнодержавних, регіональних, місцевих та галузевих бюджетних програмах, державних закупівлях товарів (робіт, послуг) за кошти державного і місцевих бюджетів;

4) умови участі у роботі консультативних, дорадчих, допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва та переліки, структуру, положення і склад, плани діяльності, прийняті рішення, контактні дані таких органів;

5) підготовку і прийняття уповноваженими органами актів законодавства, що стосуються інтересів та розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва, зміст проектів підготовлених і прийнятих актів, розрахунок регуляторних витрат, пов'язаних з їх виконанням, та заходи державної політики щодо скорочення і мінімізації зазначених витрат;

6) вимоги технічних стандартів та інші умови для експорту продукції (товарів і послуг) до зарубіжних країн;

7) умови участі в публічних обговореннях проектів регуляторних актів, розроблених регуляторними органами, та можливості дистанційного відстеження процедур розгляду поданих зауважень і пропозицій; стан розгляду і врахування або конкретні обґрунтування щодо відхилення зауважень і пропозицій громадськості, наданих в установленому порядку до проектів актів законодавства, оприлюднених для їх публічного обговорення.

3. Єдина інформаційна система реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва включає, окрім комплексної інформаційної підтримки, визначеної частиною другою цієї статті, також створення, запровадження і забезпечення функціонування інтегрованих автоматизованих систем:

1) комплексного контролю результатів реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва та виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм у зазначеній сфері;

2) незалежного оцінювання ефективності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва та виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм у зазначеній сфері;

3) моніторингу участі суб'єктів малого і середнього підприємництва у:

процедурах державних закупівель товарів (робіт, послуг) за бюджетні кошти;

виконанні загальнодержавних, регіональних і місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва;

4) відстеження правомірності заходів з державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва;

5) моніторингу дотримання прав власності суб'єктів малого і середнього підприємництва та фактів їх порушень;

6) підтримки розвитку господарської кооперації суб'єктів великого, малого і середнього підприємництва;

7) функціонування інших напрямів забезпечення державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

4. Інформація, зазначена в частині другій цієї статті, є загальнодоступною і розміщується на офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, на національному веб-порталі з питань реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, спеціалізованих регіональних і місцевих веб-ресурсах із зазначених питань, у друкованих і електронних засобах масової інформації.

Стаття 9. Державна фінансово-кредитна та кредитно-гарантійна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва

1. Державна фінансово-кредитна і кредитно-гарантійна підтримка надається суб'єктам малого і середнього підприємництва з метою відновлення і забезпечення рівності їх доступу до фінансово-кредитних ресурсів та можливостей виконання умов надання зазначених ресурсів, заохочення розвитку соціально орієнтованої підприємницької діяльності, створення нових робочих місць і забезпечення зайнятості населення. Державна фінансово-кредитна підтримка надається за рахунок державного та місцевих бюджетів.

2. Державна фінансово-кредитна і кредитно-гарантійна підтримка не може надаватися відповідним суб'єктам малого і середнього підприємництва в якості преференцій і створення для них штучних конкурентних переваг порівняно з іншими суб'єктами господарської діяльності.

3. Державна фінансово-кредитна і кредитно-гарантійна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва здійснюється відповідно до напрямів дій у рамках надання такої підтримки, передбачених Додатком 1 до цього Закону.

4. Державна фінансово-кредитна підтримка не поширюється на суб'єктів малого і середнього підприємництва, які:

1) є кредитними організаціями, страховими організаціями, інвестиційними фондами, недержавними пенсійними фондами, професійними учасниками ринку цінних паперів, ломбардами;

2) є нерезидентами України, за винятком випадків, передбачених міжнародними договорами України;

3) здійснюють обмін валют, виробництво та/або реалізацію зброї, є виробниками підакцизних товарів;

4) перебувають у стадії припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця;

5) подали завідомо недостовірні відомості та документи під час звернення за наданням державної фінансово-кредитної підтримки;

6) мають заборгованість перед бюджетом, Пенсійним фондом України, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування, крім випадків, якщо така заборгованість виникла внаслідок обставин непереборної сили, невиконання договірних зобов'язань, протиправних дій посадових осіб органів державної влади і органів місцевого самоврядування, і такі обставини підтверджено висновками відповідних компетентних органів;

7) отримали державну фінансово-кредитну підтримку з порушенням умов її надання або умов щодо цільового використання бюджетних коштів, що доведено в установленому порядку;

8) отримують аналогічну державну фінансово-кредитну підтримку, строк надання якої не закінчився.

5. Порядок використання коштів державного бюджету для забезпечення державної фінансово-кредитної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва затверджується відповідно до вимог бюджетного законодавства.

Стаття 10. Програми розвитку малого і середнього підприємництва

1. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва здійснюється відповідно до вимог, встановлених цим Законом, у рамках виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, які затверджуються відповідно до законодавства.

2. Загальнодержавні, регіональні та місцеві програми включають положення і заходи, спрямовані на комплексну реалізацію основних напрямів державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, визначених частиною першою статті 5 цього Закону, та видів державної підтримки у зазначеній сфері, передбачених Додатком 1 до цього Закону. Регіональні та місцеві програми додатково і в повному обсязі включають положення і заходи, спрямовані на комплексну реалізацію напрямів державної політики у зазначеній сфері на місцевому рівні, визначених частиною другою статті 5 цього Закону.

3. Загальнодержавні, регіональні та місцеві програми розробляються відповідно до принципів, визначених частиною третьою статті 4 цього Закону, з урахуванням загальнодержавних, регіональних і місцевих потреб суб'єктів малого і середнього підприємництва, наявного стану безробіття і потреб зайнятості.

4. При розробленні та виконанні загальнодержавних, регіональних і місцевих програм відповідні органи влади, їх посадові та службові особи дотримуються встановлених статтею 6 цього Закону вимог щодо адекватності та пропорційності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

5. Розроблення планових та оцінка фактично досягнутих показників ефективності виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва здійснюються відповідно до вимог статті 24 цього Закону. При розробленні планових показників виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм обираються кількісні показники, що підлягають вимірюванню з використання даних статистики, інших доступних інформаційних даних. Якісні показники ефективності виконання зазначених програм застосовуються лише у разі об'єктивно існуючої неможливості оцінити запланований результат у кількісному значенні. При розробленні загальнодержавних, регіональних та місцевих програм

застосовуються показники, передбачені частинами сьомою і восьмою статті 24 цього Закону.

6. Пріоритетними і першочерговими заходами загальнодержавних, регіональних та місцевих програм є положення щодо:

дерегулювання і планомірного скорочення на визначене кількісне значення регуляторних і трансакційних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях, а також щодо аналізу ефективності виконання зазначених заходів шляхом періодичних оцінок таких витрат по галузях економіки, в окремих галузях, секторах і територіях господарювання та державного регулювання господарської діяльності;

спрощення умов для започаткування і провадження підприємницької діяльності, надання інформаційно-консультативної, навчально-освітньої підтримки;

формування і забезпечення єдиної інформаційної системи реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

7. Методика розроблення, виконання і аналізу ефективності загальнодержавних, регіональних і місцевих програм, оцінки їх впливу на розвиток підприємництва і забезпечення зайнятості затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням із Національною радою з питань конкурентоспроможності та підприємництва, всеукраїнськими громадськими об'єднаннями, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, та є обов'язковою для застосування розробниками і виконавцями зазначених програм.

8. Доступність публічної інформації, пов'язаної з наданням державної фінансово-кредитної, кредитно-гарантійної та інших видів підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва у рамках виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, а також із розробленням і виконанням зазначених програм забезпечується відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Прийняті уповноваженими органами рішення про надання будь-яких видів державної підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва з використанням коштів державного і місцевих бюджетів, об'єктів державного і комунального майна підлягають обов'язковому оприлюдненню для ознайомлення громадськості упродовж трьох робочих днів з моменту їх прийняття на офіційних веб-сайтах відповідних органів, у засобах масової інформації.

9. Підготовка і оприлюднення щорічних, проміжних і заключних звітів про результати виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва забезпечується відповідно до вимог

законодавства з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. У заключних звітах про виконання зазначених програм наводяться фактично досягнуті показники за напрямками державної політики та видами державної підтримки із зазначенням їх відмінності (різниці) від запланованих кількісних значень показників ефективності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, встановлених цим Законом та Індексом державної політики розвитку підприємництва.

10. Щорічні, проміжні та заключні звіти про результати виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва впродовж п'яти днів з моменту їх затвердження оприлюднюються у засобах масової інформації, на офіційних веб-сайтах організацій і виконавців зазначених програм та у спеціальному розділі національного веб-порталу з питань реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

Стаття 11. Загальнодержавна програма розвитку малого і середнього підприємництва

1. Загальнодержавна програма розвитку малого і середнього підприємництва є комплексом стратегічних заходів, спрямованих на реалізацію державної політики у зазначеній сфері та періодичну оцінку її ефективності відповідно до Індексу державної політики розвитку підприємництва.

2. Проект загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва розробляється спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва спільно з Національною радою з питань конкурентоспроможності та підприємництва, із залученням інших центральних органів виконавчої влади і за участі громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, та подається Кабінетом Міністрів України на затвердження Верховної Ради України.

3. Щорічні результати виконання загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва оприлюднюються у національному звіті про стан ефективності та результати реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва за минулий звітний період.

4. Кабінет Міністрів України спільно зі спеціально уповноваженим органом щорічно разом із проектом Закону України про Державний бюджет України на наступний рік подають на розгляд Верховної Ради України звіт про стан і результати виконання загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва та обґрунтування потреб бюджетного забезпечення і необхідності виділення коштів на виконання заходів щодо реалізації зазначеної програми у наступному бюджетному році із зазначенням джерел фінансування. Звіт розглядається і обговорюється у формі відкритих слухань та затверджується відповідним профільним комітетом Верховної Ради України.

Стаття 12. Програма розвитку малого і середнього підприємництва в Автономній Республіці Крим, регіональні та місцеві програми розвитку малого і середнього підприємництва

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади та виконавчі органи місцевого самоврядування, з урахуванням ресурсного потенціалу і потреб соціально-економічного розвитку відповідних територій і місцевостей, відповідно до пріоритетів, визначених у загальнодержавній програмі розвитку малого і середнього підприємництва, розробляють і виконують програми розвитку малого і середнього підприємництва в Автономній Республіці Крим, регіональні та місцеві програми у зазначеній сфері.

2. Проекти програми розвитку малого і середнього підприємництва в Автономній Республіці Крим, регіональних програм розвитку малого і середнього підприємництва погоджуються зі спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва. Програма розвитку малого і середнього підприємництва в Автономній Республіці Крим, регіональні та місцеві програми розвитку малого і середнього підприємництва затверджуються відповідно Верховною Радою Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування.

Стаття 13. Бюджетне та фінансове забезпечення виконання програм розвитку малого і середнього підприємництва

1. Фінансове забезпечення виконання програм розвитку малого і середнього підприємництва здійснюється за рахунок Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

2. Заплановані бюджетні видатки на виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва в обов'язковому порядку враховуються під час складення проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік.

3. Щорічні загальні обсяги бюджетно-фінансового забезпечення загальнодержавної, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва визначаються за цільовим призначенням у державному і місцевих бюджетах та складають не менш як 0,1 відсотка видаткової частини загального фонду державного та місцевих бюджетів. Кошти державного бюджету, виділені на державну підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, пропорційно розподіляються між територіями виконання регіональних та місцевих програм у зазначеній сфері з урахуванням їх соціально-економічного потенціалу, регіональних особливостей та потреб розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечення зайнятості населення.

4. У разі недостатності бюджетних коштів для фінансування реалізації основних напрямів державної політики і видів державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва, визначених цим Законом і Додатком 1 до нього, у першочерговому порядку фінансуванню підлягають заходи з дерегулювання і скорочення регуляторних витрат різних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва та спрощення умов для започаткування і провадження підприємницької діяльності.

5. Контроль за цільовим використанням бюджетних коштів у рамках виконання програм розвитку малого і середнього підприємництва здійснюється органами державної контрольно-ревізійної служби. Громадський контроль за використанням бюджетних коштів у зазначеній сфері здійснюють у порядку, встановленому законодавством, всеукраїнські об'єднання, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва.

Стаття 14. Фонди підтримки підприємництва

1. Державну фінансово-кредитну підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва здійснюють Український фонд підтримки підприємництва, регіональні та місцеві фонди підтримки підприємництва.

2. Порядок створення та функціонування Українського фонду підтримки підприємництва визначається Кабінетом Міністрів України. Засновниками регіональних та місцевих фондів підтримки підприємництва можуть бути Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, Український фонд підтримки підприємництва.

3. Державна фінансово-кредитна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва за видами зазначеної підтримки, передбаченими Додатком 1 до цього Закону, здійснюється фондами підтримки підприємництва відповідно до статті 9 цього Закону.

4. Кошти Українського фонду підтримки підприємництва, регіональних та місцевих фондів підтримки підприємництва формуються за рахунок бюджетних коштів, добровільних внесків фізичних і юридичних осіб, у тому числі іноземних.

5. Кошти Українського фонду підтримки підприємництва, регіональних та місцевих фондів підтримки підприємництва спрямовуються виключно на фінансове забезпечення розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва. Порядок використання таких коштів, виділених з державного і місцевих бюджетів, затверджується відповідно Кабінетом Міністрів України та місцевими радами.

Розділ IV.
ОРГАНИ ВЛАДИ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ РОЗВИТОК МАЛОГО І
СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ, ТА ЇХНІ
ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Стаття 15. Органи влади, що забезпечують розвиток малого і середнього підприємництва

1. Розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва забезпечують у межах своїх повноважень Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, спеціально уповноважений орган у сфері розвитку малого і середнього підприємства, інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування.

Стаття 16. Повноваження Верховної Ради України у сфері розвитку малого і середнього підприємства

1. Верховна Рада України у сфері розвитку малого і середнього підприємства:

1) забезпечує формування державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємства, розроблення і затвердження пріоритетів, принципів і завдань державної політики у зазначеній сфері та показників ефективності їх виконання;

2) здійснює контроль за дотриманням органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування конституційного права громадян на підприємницьку діяльність, реалізацією державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємства, дотриманням і забезпеченням виконання законодавства у зазначеній сфері;

3) проводить моніторинг виконання і дотримання органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування законодавства з питань розвитку та державної підтримки малого і середнього підприємства, державної регуляторної політики, здійснює заходи з удосконалення законодавчого регулювання державної політики у зазначених сферах;

4) щорічно заслуховує на відкритих засіданнях профільного комітету звіти керівників спеціально уповноваженого органу, центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій щодо реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємства, державної регуляторної політики, виконання загальнодержавних і регіональних програм у зазначеній сфері, дотримання і забезпечення виконання вимог чинного законодавства;

5) контролює стан дотримання встановлених цим Законом прав громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, та реалізації повноважень консультативних, дорадчих, допоміжних органів у зазначеній сфері;

6) здійснює перегляд і вдосконалення законів з метою створення сприятливих правових умов для започаткування і провадження підприємницької діяльності, скорочення регуляторних і трансакційних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва на виконання вимог законодавства по галузях економіки і в окремих галузях, сферах державного регулювання;

7) сприяє і забезпечує проведення консультативно-дорадчими органами і громадськістю експертизи законопроектів, що стосуються інтересів та розвитку малого і середнього підприємництва, з метою прогнозування і оцінки їх впливів на розвиток підприємництва.

Стаття 17. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Кабінет Міністрів України у сфері розвитку малого і середнього підприємництва:

1) готує і надає Верховній Раді України пропозиції щодо формування і забезпечення державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва;

2) забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, розроблення і виконання загальнодержавних програм у зазначеній сфері з урахуванням загальнодержавних пріоритетів і показників, встановлених цим Законом та Індексом державної політики розвитку підприємництва;

3) здійснює заходи щодо сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва відповідно до особливостей і наявних потреб суб'єктів малого і середнього підприємництва;

4) спрямовує, координує та контролює діяльність органів виконавчої влади, які забезпечують розвиток малого і середнього підприємництва та надання державної підтримки у зазначеній сфері;

5) розробляє і затверджує спільно Національною радою з питань конкурентоспроможності та підприємництва у порядку, передбаченому цим Законом, методику проведення рейтингової оцінки результатів діяльності центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, здійснення державної регуляторної

політики, дерегулювання та скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

6) забезпечує періодичне оцінювання і планомірне скорочення регуляторних витрат різних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва, створення сприятливого регуляторного середовища для підприємницької діяльності;

7) координує і контролює стан дотримання встановлених цим Законом повноважень і прав громадськості на участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, визначає та реалізує пріоритети у зазначеній сфері у рамках виконання загальнодержавних програм розвитку малого і середнього підприємництва.

Стаття 18. Спеціально уповноважений орган у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Спеціально уповноваженим органом є центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує, координує і реалізує державну політику у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

2. Спеціально уповноважений орган у сфері розвитку малого і середнього підприємництва:

1) готує і вносить до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо формування та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, визначення пріоритетів і видів підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва, показників ефективності реалізації державної політики у зазначеній сфері;

2) спільно з Національною радою з питань конкурентоспроможності та підприємництва розробляє із залученням інших центральних органів виконавчої влади проекти загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечує її виконання з урахуванням загальнодержавних пріоритетів;

3) забезпечує проведення моніторингу і оцінки результатів виконання загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на підставі встановлених показників відповідно до Індексу державної політики розвитку підприємництва;

4) за участі суб'єктів малого і середнього підприємництва, їх об'єднань, наукових установ, консультативно-дорадчих і уповноважених органів забезпечує періодичну (щорічну) оцінку регуляторних витрат різних груп суб'єктів малого і/або середнього підприємництва у галузях економіки, окремих пріоритетних галузях, сферах державного регулювання та вносить пропозиції щодо

планомірного і послідовного скорочення таких витрат шляхом дерегулювання і створення сприятливого регуляторного середовища для підприємницької діяльності, сприяння розвитку малого і середнього підприємництва;

5) вносить пропозиції щодо визначення основних фінансових, економічних, соціальних та інших показників розвитку малого і середнього підприємництва, визначення і застосування показників оцінки результатів діяльності органів влади у сфері розвитку та державної підтримки підприємництва;

6) забезпечує методологічну підтримку діяльності консультативних, дорадчих, допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, здійснює узагальнення результатів моніторингу діяльності таких органів, утворених при центральних органах виконавчої влади, місцевих державних адміністраціях, органах місцевого самоврядування;

7) формує єдину інформаційну систему для забезпечення реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, в тому числі забезпечує функціонування національного веб-порталу з питань реалізації державної політики у зазначеній сфері;

8) здійснює організацію пропагування і популяризацію підприємницької діяльності, сприяє розвитку підприємницьких навичок з раннього віку і поширенню ділових знань серед різних соціальних верств;

9) забезпечує проведення досліджень сприятливості регуляторного середовища для започаткування і провадження підприємницької діяльності з оцінкою відповідних регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва та ступеню фактичного регуляторного навантаження на різні групи зазначених суб'єктів по галузях економіки, сферах державного регулювання, регіонах, а також визначає на підставі результатів таких досліджень подальші пріоритети і заходи державної політики у зазначеній сфері, дерегулювання підприємницької діяльності, зменшення бар'єрів для започаткування і розвитку підприємництва;

10) надає методологічну підтримку органам виконавчої влади і органам місцевого самоврядування щодо розроблення і впровадження заходів із забезпечення розвитку малого і середнього підприємництва, виконання регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва;

11) здійснює погодження проектів програми розвитку малого і середнього підприємництва в Автономній Республіці Крим, регіональних програм розвитку малого і середнього підприємництва за участі громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, наукових установ;

12) забезпечує рівні можливості суб'єктів малого і середнього підприємництва, їх об'єднань, для доступу до участі у розробленні та виконанні загальнодержавних, регіональних та місцевих програм у зазначеній сфері;

13) проводить за участі наукових установ, громадських об'єднань підприємців оцінку впливу виконаних загальнодержавних програм та ступеню задоволення потреб суб'єктів малого і середнього підприємництва у рамках виконання таких програм за напрямками державної політики у зазначеній сфері;

14) сприяє розвитку загальнодержавної інфраструктури підтримки підприємництва, узгодженню її територіального поширення, функціонування і послуг, що надаються об'єктами такої інфраструктури, із наявними потребами суб'єктів малого і середнього підприємництва;

15) узагальнює та поширює кращі практики реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва;

16) координує і контролює проведення державної експертизи проектів програми розвитку малого і середнього підприємництва в Автономній Республіці Крим, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечує дотримання прав громадськості на участь у проведенні такої експертизи;

17) узагальнює результати оцінок впливу загальнодержавної, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, проводить заходи з узгодження зазначених програм із потребами суб'єктів малого і середнього підприємництва;

18) здійснює моніторинг відкритості і прозорості витрат бюджетних коштів на виконання програм розвитку малого і середнього підприємництва, дотримання порядку періодичної звітності про поточні та остаточні результати виконання зазначених програм.

Стаття 19. Функціональні завдання Ради міністрів Автономної Республіки Крим та місцевих державних адміністрацій

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації у сфері розвитку малого і середнього підприємництва:

1) визначають регіональні пріоритети та види державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва на місцевому рівні з урахуванням загальнодержавних пріоритетів та вимог цього Закону;

2) розробляють і затверджують проекти регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечують виконання та здійснення моніторингу і оцінки ефективності зазначених програм відповідно до

загальнодержавних пріоритетів і показників, встановлених цим Законом та Індексом державної політики розвитку підприємництва, національних і регіональних соціально-економічних, екологічних, культурних та інших особливостей і умов діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва;

3) здійснюють самостійні і систематичні заходи з дерегулювання і скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва, спрощення у межах законодавства процедур започаткування і провадження підприємницької діяльності на відповідних територіях;

4) сприяють розвитку міжрегіонального співробітництва суб'єктів малого і середнього підприємництва;

5) забезпечують пропагування і популяризацію підприємницької діяльності;

6) налагоджують співпрацю з міжнародними організаціями, адміністративно-територіальними утвореннями іноземних держав з питань розвитку малого і середнього підприємництва;

7) проводять оцінку фінансових, економічних, соціальних та інших показників розвитку малого і середнього підприємництва та рівня ефективності державної підтримки за встановленими показниками ефективності, прогнозування розвитку малого і середнього підприємництва на відповідних територіях;

8) сприяють формуванню інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва на відповідних територіях та підвищенню якості послуг об'єктів зазначеної інфраструктури;

9) здійснюють методичне забезпечення органів місцевого самоврядування, сприяння розробленню та здійсненню ними заходів щодо розвитку малого і середнього підприємництва;

10) забезпечують реалізацію повноважень консультативних, дорадчих, допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, діяльність громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, додержання їхніх прав, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства.

Стаття 20. Функціональні завдання Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування

1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування у сфері розвитку малого і середнього підприємництва:

1) створюють сприятливі умови для розвитку малого і середнього підприємництва відповідно до законодавства та регіональних і місцевих особливостей;

2) визначають пріоритети і види державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва з урахуванням загальнодержавних пріоритетів, вимог і показників, встановлених цим Законом та Індексом державної політики розвитку підприємництва;

3) здійснюють затвердження проектів програми розвитку малого і середнього підприємництва в Автономній Республіці Крим, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечують виконання та здійснення моніторингу і оцінки ефективності зазначених програм відповідно до загальнодержавних пріоритетів і показників, встановлених цим Законом та Індексом державної політики розвитку підприємництва, національних, регіональних і місцевих соціально-економічних, екологічних, культурних та інших особливостей і умов діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва;

4) здійснюють самостійні та систематичні заходи з дерегулювання, спрощення у межах повноважень і законодавства процедур започаткування і провадження підприємницької діяльності на відповідних територіях;

5) сприяють розвитку місцевої інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва з урахуванням загальнодержавних пріоритетів і заходів, узгодження її функціонування та послуг, що надаються об'єктами такої інфраструктури, із наявними потребами суб'єктів малого і середнього підприємництва;

6) створюють умови для діяльності громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, та забезпечують реалізацію їхніх прав, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства.

2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування створюють умови для діяльності консультативних, дорадчих, допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечують реалізацію їхніх повноважень, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства.

Розділ V.

ГАРАНТІЇ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Стаття 21. Механізм забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Участь громадськості у формуванні та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва забезпечують консультативні, дорадчі, допоміжні органи у зазначеній сфері та громадські об'єднання, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва.

2. Посадові та службові особи органів влади, визначених статтею 15 цього Закону, забезпечують реалізацію і дотримання встановлених цим Законом прав громадськості на участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, розробленні та виконанні загальнодержавних регіональних і місцевих програм у зазначеній сфері.

3. Забезпечення прав громадськості на участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва включає:

1) узгодження у порядку, встановленому законодавством, законопроектів, актів Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, проектів загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва з інтересами суб'єктів малого і середнього підприємництва;

2) визначення повноважень і прав консультативних, дорадчих, допоміжних органів у зазначеній сфері та забезпечення їх дотримання і реалізації;

3) погодження у порядку, встановленому законодавством, проектів відповідних актів уповноважених органів щодо регулювання діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва із всеукраїнськими об'єднаннями підприємців і роботодавців, іншими неурядовими установами і організаціями, що представляють інтереси зазначених суб'єктів;

4) участь громадських об'єднань, що представляють інтереси малого і середнього підприємництва, наукових установ, консультативних, дорадчих органів у:

експертизі законопроектів, актів Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, проектів загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва;

проведенні моніторингу та оцінки ефективності загальнодержавних, регіональних і місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва на підставі встановлених показників ефективності їх виконання;

5) здійснення окремих повноважень і функцій щодо забезпечення розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва, проведення оцінки відповідності заходів з державної підтримки наявним потребам різних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва;

6) проведення консультацій з громадськістю у формі публічних громадських обговорень, вивчення громадської думки при формуванні та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, розробленні та виконанні загальнодержавних, регіональних і місцевих програм у зазначеній сфері.

Стаття 22. Консультативні, дорадчі, допоміжні органи у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Консультативні, дорадчі, допоміжні органи у сфері розвитку малого і середнього підприємництва утворюються та діють на засадах:

- 1) самоорганізації та ініціативності;
- 2) добровільності;
- 3) самоврядності;
- 4) рівності перед законом;
- 5) відсутності майнового інтересу їх членів (учасників);
- 6) підзвітності перед особами, інтереси яких вони представляють;
- 7) прозорості, відкритості та публічності.

2. До консультативних, дорадчих і допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва належать:

1) Національна рада з питань конкурентоспроможності та підприємництва і її постійний робочий орган – координаційна рада з питань розвитку малого і середнього підприємництва, що діє при профільному комітеті Верховної Ради України;

2) рада з питань розвитку малого і середнього підприємництва при Кабінеті Міністрів України;

3) регіональні та місцеві ради (галузеві ради) підприємців при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністраціях, органах місцевого самоврядування.

Стаття 23. Повноваження та права консультативних, дорадчих, допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Координаційна рада з питань розвитку малого і середнього підприємництва при профільному комітеті Верховної Ради України:

1) проводить експертизу законопроектів, що стосуються інтересів та розвитку малого і середнього підприємництва, надає відповідним головним комітетам, відповідальним за розгляд і опрацювання зазначених законопроектів, підготовлені експертні висновки з оцінкою їх впливу на підприємницьке середовище, що включаються до справи і супровідних документів законопроекту;

2) бере участь з правом дорадчого голосу через своїх представників, делегованих у порядку, встановленому законодавством, у засіданнях головних комітетів, на яких розглядаються законопроекти, що стосуються інтересів та розвитку малого і середнього підприємництва;

3) ініціює проведення комітетських і парламентських слухань з проблемних питань розвитку підприємництва, зайнятості населення, дерегулювання підприємницької діяльності та скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

4) надає відповідним головним комітетам пропозиції з перегляду і удосконалення законів або їх окремих норм з метою дерегулювання підприємницької діяльності та скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

5) отримує відповідні інформаційно-аналітичні матеріали та аналізує практику розроблення і виконання програм розвитку малого і середнього підприємництва, надає пропозиції з удосконалення їх законодавчого і фінансово-бюджетного забезпечення;

6) здійснює моніторинг дотримання прав суб'єктів малого і середнього підприємництва, звертається до уповноважених органів щодо відповідного реагування на виявлені факти правопорушень і обмежень прав зазначених суб'єктів;

7) взаємодіє та координує свою діяльність з іншими консультативними, дорадчими, допоміжними органами у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

2. Діяльність координаційної ради з питань розвитку малого і середнього підприємництва при профільному комітеті Верховної Ради України забезпечується і координується відповідним профільним комітетом Верховної Ради України.

3. Рада з питань розвитку малого і середнього підприємництва при Кабінеті Міністрів України:

1) надає пропозиції щодо формування і реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва та державної регуляторної політики;

2) надає пропозиції щодо створення сприятливих правових, економічних і організаційних умов для розвитку малого і середнього підприємництва;

3) проводить експертизу законопроектів, проектів актів Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, що стосуються інтересів та розвитку малого і середнього підприємництва, надає їх розробникам експертні висновки з оцінкою впливу підготовлених ними актів законодавства на підприємницьке середовище, що включаються до супровідних документів проектів зазначених актів;

4) бере участь з правом дорадчого голосу через своїх представників, делегованих у порядку, встановленому законодавством, у засіданнях урядових комітетів, на яких розглядаються законопроекти і акти Кабінету Міністрів України, що стосуються інтересів та розвитку малого і середнього підприємництва;

5) бере участь у розробленні проектів актів законодавства, що стосуються розвитку та регулюють відносини у сфері малого і середнього підприємництва;

6) надає Кабінету Міністрів України, центральним органам виконавчої влади пропозиції з перегляду прийнятих ними регуляторних актів, зміни або скасування їх окремих норм з метою дерегулювання підприємницької діяльності та скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

7) бере участь у проведенні моніторингу та оцінки поточних і остаточних результатів виконання загальнодержавних і регіональних програм розвитку малого і середнього підприємництва відповідно до встановлених показників, надає пропозиції з удосконалення процедур їх розроблення і виконання, покращення їх нормативно-правового та ресурсного забезпечення;

8) проводить оцінку впливу виконаних загальнодержавних програм розвитку малого і середнього підприємництва та рівня задоволення потреб суб'єктів малого і середнього підприємництва за напрямками державної підтримки

у рамках виконання таких програм, подає пропозиції щодо узгодження зазначених програм та їх проектів із наявними потребами суб'єктів малого і середнього підприємництва;

9) здійснює моніторинг дотримання прав суб'єктів малого і середнього підприємництва, звертається до уповноважених органів щодо відповідного реагування на виявлені факти правопорушень і обмеження прав зазначених суб'єктів;

10) взаємодіє з іншими консультативними, дорадчими, допоміжними органами у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

4. Регіональні та місцеві ради (галузеві ради) підприємців при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністраціях і органах місцевого самоврядування:

1) беруть участь у розробленні проектів регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, здійснюють експертизу проектів таких програм у межах своїх повноважень;

2) проводять експертизу проектів регуляторних актів щодо їх впливу на розвиток малого і середнього підприємництва, в тому числі аналіз їх регуляторного впливу, надають їх розробникам обов'язкові для врахування висновки з оцінкою впливу підготовлених ними проектів регуляторних актів;

3) надають місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування пропозиції з перегляду прийнятих ними регуляторних актів, зміни або скасування їх окремих норм з метою дерегулювання підприємницької діяльності та скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

4) делегують своїх представників до складу конкурсних комісій для заміщення вакантних посад державних службовців, що виконують функції, пов'язані з регулюванням підприємницької діяльності, сприянням розвитку і державною підтримкою малого і середнього підприємництва;

5) беруть участь у проведенні щорічної оцінки результатів діяльності та стану виконання державними службовцями місцевих органів виконавчої влади і посадовими особами місцевого самоврядування покладених на них завдань і обов'язків, що пов'язані з регулюванням підприємницької діяльності, забезпеченням розвитку малого і середнього підприємництва, розробленням і виконанням регіональних та місцевих програм у зазначеній сфері;

6) беруть участь у проведенні моніторингу та оцінки поточних і остаточних результатів виконання регіональних та місцевих програм розвитку малого і

середнього підприємництва, надають пропозиції з удосконалення їх розроблення і виконання, покращення ресурсного забезпечення таких програм;

7) проводять оцінку впливу виконаних регіональних та місцевих програм у зазначеній сфері, оцінюють ступінь задоволення наявних потреб малого і середнього підприємництва за напрямками державної підтримки у рамках виконання таких програм, надають пропозиції щодо узгодження регіональних та місцевих програм із потребами суб'єктів малого і середнього підприємництва на відповідних територіях;

8) представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва у відносинах з органами і посадовими особами державного нагляду (контролю);

9) здійснюють моніторинг дотримання прав суб'єктів малого і середнього підприємництва, звертаються до уповноважених органів щодо відповідного реагування на виявлені факти правопорушень і обмеження прав зазначених суб'єктів;

10) взаємодіють з іншими консультативними, дорадчими, допоміжними органами у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

5. Інформація про утворення консультативних, дорадчих, допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, прийняті такими органами рішення, можливості участі у їхній роботі, стан і результати їх діяльності підлягає оприлюдненню у засобах масової інформації, на офіційних веб-сайтах відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Розділ VI.

ПЛАНУВАННЯ І ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДЗВІТНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Стаття 24. Планування та оцінка результатів реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Ефективність державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва визначається за фактично досягнутими результатами і показниками діяльності органів влади, визначених статтею 15 цього Закону, та їх посадових і службових осіб відповідно до мети, принципів і напрямів державної політики у зазначеній сфері, встановлених цим Законом.

2. Результати державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва, здійсненої органами влади, визначеними статтею 15 цього Закону, щорічно оцінюються на підставі Індексу державної політики розвитку підприємництва, який розробляється і затверджується Кабінетом Міністрів

України за участі громадських об'єднань та неурядових установ і організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, консультативних, дорадчих, допоміжних органів у зазначеній сфері.

3. Індекс державної політики розвитку підприємництва включає цілі, завдання і заплановані кількісні показники за визначеними цим Законом напрямками державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

4. Основними принципами планування показників для забезпечення і оцінки ефективності реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, в тому числі для розроблення загальнодержавних, регіональних та місцевих програм у зазначеній сфері, є:

1) вимірюваність – вираження запланованих показників у чітких кількісних значеннях (кількість витрачених часу і коштів, кількість осіб, відсотки до наявного показника тощо) та можливість оцінки їх фактичного досягнення на підставі існуючих даних офіційної статистики, періодичної звітності органів влади, результатів проведених досліджень ефективності державної політики у сфері малого і середнього підприємництва;

2) достатність та відповідність – охоплення запланованими показниками усіх передбачених цим Законом принципів і напрямів державної політики та видів державної підтримки у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, можливість оцінки результатів діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, їх службових і посадових осіб у зазначеній сфері;

3) адекватність – узгодженість запланованого показника із наявними потребами відповідних груп суб'єктів малого і середнього підприємництва, можливість його використання для оцінки ступеню задоволення таких потреб.

5. Обов'язковими для застосування основними показниками ефективності і оцінки результатів державної політики у сфері розвитку та державної підтримки малого і середнього підприємництва є:

1) збільшення на відповідне заплановане значення кількості новостворених робочих місць у сфері діяльності соціально орієнтованих суб'єктів підприємницької діяльності у галузях економіки, на окремих територіях і місцевостях;

2) скорочення витрат (у кількісно виражених значеннях (витрати часу і коштів, відсотки до наявного показника)) суб'єктів малого і/або середнього підприємництва чи середньостатистичних регуляторних витрат одного суб'єкта мікропідприємництва, малого або середнього підприємництва на:

дотримання і виконання положень регуляторних актів, прийнятих уповноваженими органами державної влади в окремих галузях або сферах, що належать до їх компетенції;

дотримання і виконання положень окремих регуляторних актів, прийнятих органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування;

виконання обов'язкових процедур щодо обліку і звітності для цілей оподаткування та у сфері соціального захисту і забезпечення;

взаємодію з органами і посадовими особами державного нагляду (контролю);

одержання документів дозвільного характеру та адміністративних послуг, здійснення процедур державної реєстрації і ліквідації підприємницької діяльності;

створення одного робочого місця і забезпечення зайнятості одного найманого працівника по галузях економіки і в окремих галузях;

вчинення інших дій, пов'язаних із започаткуванням, провадженням і припиненням підприємницької діяльності;

3) збільшення кількості суб'єктів малого і середнього підприємництва, які:

отримують кошти державного і місцевих бюджетів у рамках державних закупівель товарів (робіт, послуг) за бюджетні кошти;

отримують фінансово-кредитні і кредитно-гарантійні послуги фондів підтримки підприємництва, банківських і небанківських установ, допоміжні і сервісні послуги об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва;

впроваджують інновації і новітні технології, випускають високотехнологічну, екологічно безпечну, енергоощадну продукцію;

здійснюють іншу діяльність, показники якої характеризують рівень ефективності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва та діяльності у зазначеній сфері органів влади, визначених статтею 5 цього Закону;

4) кількість суб'єктів малого підприємництва, що провадять виробничу діяльність, яким:

надано в оренду об'єкти державного і комунального майна;

передано в користування земельні ділянки державної і комунальної власності із застосуванням земельних аукціонів, інших відкритих, конкурентних механізмів продажу та оренди об'єктів нерухомого майна.

6. Рейтингова оцінка результатів діяльності центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, здійснення державної регуляторної політики, скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва проводиться на підставі передбачених Індексом державної політики розвитку підприємництва показників, досягнутих за звітний період, відповідно до методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України спільно з Національною радою з питань конкурентоспроможності та підприємництва із залученням наукових установ, громадських об'єднань та інших неурядових організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва.

7. Ефективність діяльності керівних посадових осіб центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у сфері розвитку малого і середнього підприємництва оцінюється відповідно до функціонального класифікатора показників їх діяльності у такій сфері державної політики, затвердженого Кабінетом Міністрів України спільно зі спеціально уповноваженим органом у зазначеній сфері та Національною радою з питань конкурентоспроможності та підприємництва.

8. Діяльність керівної посадової особи відповідного центрального органу виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації щодо реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва оцінюється, як ефективна, якщо упродовж звітного періоду у відповідній галузі або на території, підвідомчих такій посадовій особі:

1) кількість новостворених постійних робочих місць у сфері соціально орієнтованої підприємницької діяльності по відношенню до відповідно існуючої чисельності робочих місць є не меншою від встановленого (запланованого) кількісного значення у відсотках;

2) у результаті заходів з дерегулювання і спрощення умов для здійснення підприємницької діяльності досягнуто скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва та зниження регуляторного навантаження на різні групи суб'єктів, що представляють зазначену сферу, на рівні кількісних показників, запланованих у загальнодержавних, регіональних та місцевих програмах розвитку малого і середнього підприємництва.

Стаття 25. Національна рада з питань конкурентоспроможності та підприємництва

1. Національна рада з питань конкурентоспроможності та підприємництва є дорадчим органом контролю, який утворюється Верховною Радою України, підпорядкований і підзвітний їй. Національна рада з питань конкурентоспроможності та підприємництва здійснює свою діяльність самостійно, незалежно від будь-яких інших органів держави.

2. Національна рада з питань конкурентоспроможності та підприємництва:

1) проводить із залученням наукових установ, консультативних, дорадчих органів, громадських об'єднань щорічну оцінку фактично досягнутих результатів і показників реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, діяльності органів влади та їх посадових осіб у зазначеній сфері;

2) на підставі оцінки фактично досягнутих результатів розраховує та оприлюднює щорічний Індекс ефективності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва (Індекс державної політики розвитку підприємництва);

3) забезпечує підготовку і подання на розгляд Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Президента України та оприлюднення щорічного національного звіту про стан і результати реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва з наведенням фактично досягнутих показників та рейтинговими оцінками результатів діяльності органів влади у сфері розвитку та державної підтримки підприємництва, здійснення державної регуляторної політики, скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

4) взаємодіє з органами державної влади і органами місцевого самоврядування з метою забезпечення оцінки результатів реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва за напрямками державної політики, визначеними цим Законом, відповідно до затвердженого Індeksu державної політики розвитку підприємництва;

5) сприяє запровадженню сучасних методів оцінки результатів державної політики та діяльності органів влади у сфері розвитку малого і середнього підприємництва;

6) розробляє і затверджує спільно Кабінетом Міністрів України у порядку, передбаченому цим Законом, методику проведення рейтингової оцінки результатів діяльності центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, здійснення державної регуляторної політики, дерегулювання та скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва;

7) проводить в установленому порядку експертизу законопроектів, актів Кабінету Міністрів України, проектів державних цільових програм щодо їх

впливу на конкурентоспроможність економіки, її окремих галузей та підприємницьке середовище, надає підготовлені висновки з оцінкою відповідного впливу для врахування розробниками зазначених актів законодавства та проектів програм;

8) погоджує у порядку, встановленому законодавством, проекти відповідних актів уповноважених органів щодо регулювання діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва;

9) надає Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України пропозиції з удосконалення державної політики у сфері забезпечення конкурентоспроможності економіки та розвитку малого і середнього підприємництва, здійснення періодичної оцінки показників ефективності та результатів її реалізації;

10) проводить моніторинг реалізації та дотримання прав консультативних, дорадчих, допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва щодо їх участі у формуванні та реалізації державної політики у зазначеній сфері;

11) утворює робочі органи, необхідні для виконання покладених на неї завдань;

12) здійснює інші функції, пов'язані із забезпеченням конкурентоспроможності економіки та розвитком малого і середнього підприємництва.

3. Діяльність Національної ради з питань конкурентоспроможності та підприємництва, її робочих органів забезпечуються і координуються відповідними профільними комітетами Верховної Ради України.

Стаття 26. Національний звіт про стан ефективності та результати реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва

1. Основним механізмом періодичної оцінки і публічної звітності держави щодо впровадження політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва є щорічний національний звіт про стан ефективності та результати реалізації державної політики у зазначеній сфері, який оприлюднюється не пізніше 1 березня за позаминулий звітний період. При підготовці національного звіту застосовуються показники ефективності, передбачені Індексом державної політики розвитку підприємництва, стосовно усіх напрямів державної політики і видів державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва, визначених цим Законом і затвердженим ним Додатком 1.

2. Підготовку і подання на розгляд Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Президента України та оприлюднення щорічного національного звіту про стан ефективності та результати реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва забезпечує Національна рада з питань конкурентоспроможності та підприємництва за участі наукових установ, громадських об'єднань та інших неурядових організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва.

3. Щорічний національний звіт про стан ефективності та результати реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва включає:

1) оцінку досягнутих показників і результатів реалізації державної політики у зазначеній сфері відповідно до затвердженого Індексу державної політики розвитку підприємництва, в тому числі показників щодо проведеного скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва, у співставленні запланованих та фактично досягнутих показників та визначенні кількісної різниці між запланованим і досягнутим показником;

2) рейтингові оцінки результатів діяльності органів влади у сфері реалізації державної політики розвитку та підтримки малого і середнього підприємства, здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, дерегулювання та скорочення регуляторних витрат суб'єктів малого і середнього підприємства. Дані рейтингових оцінок результатів діяльності органів влади, що досягли найнижчих показників (увійшли в останню десятку), супроводжуються публічними висновками керівників зазначених органів влади із обґрунтуванням причин низьких рейтингових оцінок та зазначенням запланованих ними заходів щодо підвищення ефективності реалізації державної політики в зазначених сферах у межах покладених на них повноважень і обов'язків, відповідно до принципів і напрямів, визначених цим Законом;

3) узагальнені результати проведених оцінок впливу виконаних загальнодержавних, регіональних та місцевих програм з наведенням аналізу ступеню відповідності їхніх результатів існуючим потребам суб'єктів малого і середнього підприємства за напрямками державної політики у зазначеній сфері, визначеними цим Законом;

4) оцінку фінансових, економічних, соціальних та інших показників розвитку малого і середнього підприємства та рівня ефективності його державної підтримки відповідно до фактично досягнутих показників і результатів у зазначеній сфері.

Стаття 27. Відповідальність за дотримання законодавства у сфері розвитку та державної підтримки малого і середнього підприємства

1. Посадові та службові особи органів влади, що забезпечують розвиток малого і середнього підприємництва, несуть дисциплінарну та адміністративну відповідальність за невиконання або неналежне виконання положень цього Закону, інших законодавчих актів та покладених на них завдань і обов'язків, пов'язаних з регулюванням підприємницької діяльності, забезпеченням розвитку і державної підтримки малого і середнього підприємництва.

2. За підсумками щорічної оцінки результатів діяльності у сфері розвитку малого і середнього підприємництва до посадових осіб, які неналежно виконують покладені на них службові обов'язки у зазначеній сфері державної політики, застосовуються відповідні дисциплінарні стягнення та заходи дисциплінарного впливу, передбачені чинним законодавством.

3. Керівники органів влади, які через неналежне виконання ними службових обов'язків досягли низьких рейтингових оцінок у сфері реалізації державної політики розвитку малого і середнього підприємництва, несуть відповідну дисциплінарну відповідальність, заслуховуються на засіданнях профільного комітету Верховної Ради України, відповідного урядового комітету, колегії спеціально уповноваженого органу у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 3, ст.23);

2) Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 7, ст. 35; 2010 р., № 37, ст. 496; 2013 р., № 15, ст. 98).

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Законі України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 9, ст. 79) (із змінами, внесеними згідно із Законами N 3720-VI (3720-17) від 08.09.2011, ВВР, 2012, N 19-20, ст.170 N4231-VI (4231-17) від 22.12.2011, ВВР, 2012, N37, ст.445 N5212-VI (5212-17) від 06.09.2012, ВВР, 2013, N33, ст.439 N5463-VI (5463-17) від 16.10.2012, ВВР, 2014, N 4, ст.61):

а) частину першу статті 4 доповнити новим абзацом восьмим такого змісту:

«відповідальність – невідворотність заходів впливу, що застосовуються до осіб, винних у порушенні вимог, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства, прийнятими на його виконання.»;

б) статтю 8 доповнити новою частиною четвертою такого змісту:

«За результатами підготовки аналізу регуляторного впливу розробник регуляторного акта здійснює розрахунок у кількісній формі очікуваних середньозважених регуляторних витрат суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва на виконання положень підготовленого регуляторного акта. Зазначені розрахунки є невід'ємною частиною аналізу регуляторного впливу.»

у зв'язку з цим частини четверту-шосту вважати відповідно частинами п'ятою-сьомою;

2) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122):

а) статтю 166¹ доповнити новою частиною другою такого змісту:

«Нав'язування таких умов договору, які не відповідають умовам типових договорів, затверджених для суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері теплопостачання і централізованого водопостачання та водовідведення, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб таких суб'єктів господарювання від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.»;

б) главу 12 доповнити новою статтею 166¹⁰⁻¹

«Стаття 166¹⁰⁻¹. Порушення вимог законодавства з питань державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності

Порушення вимог щодо підготовки аналізу регуляторного впливу проекту регуляторного акта, не дотримання послідовності підготовки такого аналізу, встановленої законом, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення вимог щодо оприлюднення і публічного обговорення проекту регуляторного акта та щодо розгляду і врахування зауважень і пропозицій, поданих громадськістю у встановленому порядку під час публічного обговорення проекту регуляторного акта, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб та керівників регуляторних органів у розмірі від п'ятдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Прийняття або схвалення регуляторного акта, за відсутності ознак діяння, передбаченого Кримінальним кодексом України, – якщо наявна хоча б одна з таких обставин:

відсутній аналіз його регуляторного впливу;

проект регуляторного акта не був оприлюднений;

проект регуляторного акта не був поданий на погодження уповноваженому органу;

щодо проекту регуляторного акта уповноваженим органом було прийнято рішення про відмову в його погодженні, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб та керівників регуляторних органів у розмірі від ста п'ятдесяти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Невиконання або ухилення від виконання рішення уповноваженого органу про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики, якщо таке рішення не було оскаржено в установленому законом порядку, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб та керівників регуляторних органів у розмірі від ста п'ятдесяти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.»;

3) розділ VII Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст.131) доповнити статтею 211-1 такого змісту:

«Стаття 211-1. Видання регуляторних актів у сфері господарської діяльності з допущенням порушень встановлених законодавством вимог щодо їх підготовки та із заподіянням істотної шкоди громадянам, суб'єктам господарювання, державі

Видання службовою особою регуляторного акта, якщо наявна хоча б одна з таких обставин:

відсутній аналіз його регуляторного впливу;

проект регуляторного акта не був оприлюднений;

проект регуляторного акта не був поданий на погодження уповноваженому органу;

щодо проекту регуляторного акта уповноваженим органом було прийнято рішення про відмову в його погодженні, - у випадку, якщо такі дії вчинені повторно, -

карається штрафом від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення службовою особою встановлених законодавством вимог щодо підготовки, видання та відстеження результативності регуляторного акта, якщо такі дії заподіяли істотну шкоду суб'єктам господарювання, громадянам, державі, -

карається штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади, або громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин.

Примітка. Істотною шкодою у цій статті, якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян у випадку заподіяння шкоди громадянам або суб'єктам господарювання, та у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян у випадку заподіяння шкоди державі.»

4. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

5. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін після набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

Додаток 1
до Закону України «Про розвиток та державну підтримку
малого і середнього підприємництва в Україні»
від _____ 2014 року № _____

**Функціональний класифікатор
видів державної підтримки суб'єктів малого і середнього
підприємництва в Україні**

Код	Вид державної підтримки	Напрями дій у рамках визначеного виду (форма державної підтримки)
01	Державна фінансово-кредитна і кредитно-гарантійна підтримка	
01.01		удосконалення нормативно-правового регулювання та заохочення комерційних банків до кредитування і мікрокредитування суб'єктів малого і середнього підприємництва, громадян, що започатковують власну справу
01.02		надання гарантії та поруки за кредитами суб'єктів ма- лого і середнього підприємництва, в тому числі створення загальнодержавної мережі відповідних кредитно- гарантійних установ
01.03		надання кредитів, у тому числі мікрокредитів, для започаткування і ведення власної справи
01.04		підтримка надання позик на придбання і впровадження нових технологій
01.05		часткова компенсація лізингових, факторингових платі- жів та платежів за користування гарантіями
01.06		часткова компенсація (відшкодування) відсоткових сумах по кредитах, для розвитку соціально орієнтованої підприємницької діяльності, реалізації проектів, пріоритетних для розвитку і зайнятості місцевих гро- мадян, задоволення їх соціально-економічних, культурних та інших потреб
01.07		компенсація видатків на розвиток кооперації між суб'єкта- ми малого і середнього підприємництва та великими підприє- мствами
01.08		фінансово-кредитна і кредитно гарантійна підтримка впровадження енергозберігаючих та екологічно чистих те- хнологій
01.09		інші види не забороненої законодавством державної фінан- сової підтримки

		кредитної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва
02	Державна інформаційна підтримка	
02.01		створення та забезпечення функціонування державних, регіональних і місцевих інформаційних систем, інтегрованих в єдину інформаційну систему, що включає: національний веб-портал (з регіональними і місцевими сегментами) питань реалізації державної політики розвитку малого і середнього підприємництва, рубрики з питань підприємництва на офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, інформаційні телекомунікаційні мережі)
02.02		комплексне забезпечення надання інформації: необхідної для започаткування і провадження господарської діяльності суб'єктами малого і середнього підприємництва, в тому числі, про перелік земельних ділянок і приміщень, надаються або можуть бути надані в оренду; про порядок та умови надання адміністративних послуг, документів дозвільного характеру, в тому числі форм зразки документів, правила їх заповнення; про стан та щорічні, поточні і остаточні результати і показники виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, умови участі у їх розробленні та виконанні, моніторингу і оцінці результатів зазначених програм, ефективності та щорічні результати державної підтримки підприємств, показниками, встановленими законодавством; про стан розвитку малого і середнього підприємництва; про об'єкти інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва, переліки їхніх послуг та умови їх отримання суб'єктами малого і середнього підприємництва; іншої інформації (економічної, правової, статистичної, виробничо-технологічної, з питань маркетингу), необхідної для забезпечення розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва.
02.03		сприяння започаткуванню і провадженню підприємницької діяльності за допомогою мережі Інтернет
03	Державна консультаційна підтримка	
03.01		узгодження процедур підготовки і надання офіційних роз'яснень з питань виконання законодавства і провадження господарської діяльності між центральними органами

		виконавчої влади, визначення єдиного офіційного (друкованого і електронного) видання для здійснення консультаційної державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва щодо змін у порядках оподаткування, обліку і звітності
03.02		створення загальнодержавних мереж консультаційних пунктів, тренінг-центрів та електронного консультування питань започаткування і провадження підприємницької діяльності за участі громадських об'єднань, що представляють інтереси малого і середнього підприємництва, центрів підтримки підприємництва молоді на базі вищих навчальних закладів
03.03		організації надання консультацій на офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади (в режимі реального часу), телефонному режимі (гарячі лінії, спеціалізовані консультаційні центри тощо)
03.04		сприяння створенню об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва, які надають консультаційні послуги суб'єктам малого і середнього підприємництва, та забезпечення їх діяльності і доступу до їхніх послуг суб'єктам малого і середнього підприємництва
03.05		спрощення доступу до інформації в режимі реального часу та скорочення витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва на отримання необхідної для них інформації
04	Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва у сфері інновацій, науки та промислового виробництва	
04.01		надання фінансової підтримки для утворення об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва у сфері інновацій, науки та промислового виробництва, у тому числі бізнес-інкубаторів, інноваційних бізнес-інкубаторів, науково-технологічних центрів, центрів трансферу технологій
04.02		сприяння розвитку венчурного підприємництва
04.03		передачі наукової продукції, створеної за рахунок бюджетних коштів, для її впровадження у виробництво
04.04		створення умов для залучення суб'єктів малого і середнього підприємництва до укладення договорів субпідряду у сфері інновацій та промислового виробництва створення умов для залучення іноземних інвестицій у розвиток взаємовигідної міжнародної інноваційної співпраці
04.05		створення умов для поширення кооперації між суб'єктами малого і середнього підприємництва

		малого і середнього підприємництва та великими підприємствами
05	Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність	
05.01		сприяння просуванню на ринки іноземних держав продукції вітчизняного виробництва (товарів, робіт і послуг), інтелектуальної власності та створення сприятливих умов для українських учасників експортної діяльності
05.02		співпраця з міжнародними організаціями та іноземними державами у сфері розвитку малого і середнього підприємництва
05.03		утворення об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва, що сприяють експортній діяльності, зокрема, шляхом надання таких форм підтримки, як: кредитування, гарантування, страхування експортних операцій, часткова компенсація частки відсоткових ставок кредитів для провадження експортної діяльності, часткове покриття витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва, пов'язаних із здійсненням маркетингових заходів на зовнішньому ринку, вивченням кон'юнктури зовнішнього ринку, пошуком партнерів, просуванням продукції на нові ринки, участю у виставково-ярмарковій діяльності за кордоном, відрядженням спеціалістів для вивчення ринків іноземних держав, підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації персоналу суб'єктів малого і середнього підприємництва з питань експортної діяльності
05.04		сприяння участі суб'єктів малого і середнього підприємництва у виставково-ярмарковій діяльності за кордоном для представлення продукції вітчизняного виробництва, у тому числі шляхом надання на умовах аукціону виставкових площ для участі суб'єктів малого і середнього підприємництва у виставково-ярмарковій діяльності за кордоном
05.05		сприяння поширенню за кордоном інформації про потенційні можливості вітчизняного малого і середнього підприємництва та забезпеченню доступу до іноземних інформаційних мереж для пошуку ділових партнерів
06	Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів	

	ведення бізнесу	
06.01		сприяння створенню та розвитку мережі бізнес-інкубаторів
06.02		розроблення та виконання освітніх програм, спрямованих на підготовку, перепідготовку і підвищення рівня кваліфікації кадрів для суб'єктів малого і середнього підприємництва на основі державних освітніх стандартів
06.03		створення умов для підвищення рівня професійних знань і ділових якостей фахівців з числа соціально незахищених верств населення
06.04		надання навчально-методологічної, науково-методичної допомоги суб'єктам малого і середнього підприємництва
06.05		сприяння участі у програмах обміну міжнародним досвідом з метою запровадження передових технологій та підвищення кваліфікації персоналу суб'єктів малого і середнього підприємництва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про розвиток та державну підтримку
малого і середнього підприємництва в Україні»
(нова редакція)

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Мале і середнє підприємництво є основою конкурентних економік економічно розвинених держав світу та одним із головних факторів формування середнього класу, сталого економічного зростання, підвищення рівня суспільного добробуту та покращення життя громадян.

В Україні частка малих і середніх підприємств у загальній їх кількості становить відповідно 94,3 відсотка та 5,5 відсотка, що в цілому відповідає рівню розвинутих країн світу. Тобто за кількісними показниками Україна поступово наближається до світового рівня. Однак наша держава значно відстає за якісними показниками розвитку малого і середнього підприємництва: за розмірами внеску малого і середнього підприємництва у забезпечення зайнятості населення та у формування валового внутрішнього продукту. В Україні в малому і середньому підприємстві в 2012 році було зайнято 5,2 млн. осіб, що становить 25 відсотків економічно активного населення працездатного віку. В той же час, у країнах Європейського Союзу такий показник складає понад 50 відсотків, а в Японії – близько 80 відсотків. У країнах Європейського Союзу малі і середні підприємства створюють 50-

70 відсотків внутрішнього валового продукту. Тоді як в Україні такий показник майже в чотири рази нижчий.

Значне погіршення в Україні відбулося й у сфері забезпечення економічних свобод. У міжнародному Індексі економічної свободи за 2013 рік, опублікованому фондом Heritage Foundation, Україна опустилася на 161 місце із 177-и країн, посівши останні світові позиції в групі деспотичних країн. Як вважають автори рейтингу, головними проблемами України у зазначеній сфері є корупція, низький рівень функціонування законів та захисту прав власності.

Позитивних наслідків від проведених протягом 2010-2012 років Урядом заходів з дерегуляції та підтримки малого і середнього підприємництва переважна більшість підприємств практично не відчула. Такі заходи мали здебільшого поверхово-фрагментарний характер і не забезпечили відчутного послаблення регуляторного тиску на суб'єктів малого і середнього підприємництва. Окремі заходи з дерегуляції бізнесу мали, навпаки, зворотній ефект і призвели до ще більших проблем і витрат підприємств на виконання положень регуляторних актів.

Основним критерієм ефективності політики дерегулювання, що застосовувався в Україні, починаючи з 2005 року (з впровадження Указу Президента № 901/2005 від 01.06.2005 р. «Про деякі заходи щодо забезпечення здійснення державної регуляторної політики»), є показник досягнення кількісних результатів переглянутих і дерегульованих (змінених або скасованих) регуляторних актів на різних рівнях регуляторної діяльності. Однак, як довела практика, такий показник, характеризуючи з формального боку діяльність регуляторних органів, не є надійним мірилом сприятливості регуляторних умов для діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва. Більше того, він створює широкі можливості для маніпуляцій та імітації при здійсненні органами влади заходів з дерегулювання, підміни якісних змін регуляторного середовища для ведення бізнесу формально-бюрократичним нагромадженням кількісних показників без отримання реального результату.

У Європейському Союзі застосовується показник адміністративних витрат малого і середнього бізнесу на виконання регуляторного законодавства. З метою забезпечення ефективності державної політики у сфері МСП в рамках відповідних державних програм ЄС закладаються планові показники скорочення таких витрат на конкретне кількісне значення (у відсотках). В Україні практично відсутні подібні механізми реалізації та індикативної оцінки ефективності державної політики, дерегулювання та покращення регуляторного середовища у сфері малого і середнього підприємництва.

У поданому Кабінетом Міністрів України проекті Закону України «Про Загальнодержавну програму розвитку малого і середнього підприємництва на 2014—2024 роки» (реєстр. №4003 від 21.01.2014 р.) дерегуляції господарської діяльності присвячено перший розділ проекту зазначеної програми, що включає 3 завдання і 12 запланованих заходів. Однак у ньому

взагалі не закладено кількісних очікуваних результатів (показників) виконання програмних заходів з дерегуляції, які можна було б реально виміряти і, таким чином, оцінити ефективність реалізації цього першочергового напрямку державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва.

У цілому весь проект розробленої Урядом стратегічної Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014—2024 роки (що включає 13 функціональних напрямів, 41 завдання і 96 заходів) не містить жодного кількісно сформульованого очікуваного результату (показника), який можна було б використати для контролю ефективності виконання зазначеної десятирічної програми та для обґрунтування того, на досягнення яких саме результатів будуть щорічно виділятися бюджетні кошти. Єдині існуючі у програмі два кількісних показники подаються лише в якості загального позитивного ефекту виконання Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки, якою планується: 1) збільшити внесок малого і середнього підприємництва в національну економіку шляхом доведення до 65 відсотків питомої ваги малих і середніх підприємств в обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг); 2) створити умови для збільшення на 10 відсотків чисельності осіб, зайнятих у малому і середньому підприємстві. Однак запланований програмний механізм досягнення таких результатів є декларативним, недієвим і нереалістичним, створює системні загрози непрозорості й неефективності впровадження державної політики у зазначеній сфері, реальний контроль результатів якої фактично є неможливим.

Невідкладних змін законодавчого регулювання та покращення ресурсного забезпечення потребують Національна програма сприяння розвитку малого підприємництва та регіональні і місцеві програми розвитку малого і середнього підприємництва. Ці важливі механізми державної підтримки розвитку підприємництва з року в рік втрачали дієвість, а сьогодні набули формально-декларативного змісту насамперед через непрозорість і невідповідність їх розроблення і виконання, декларативність і однотипність запланованих заходів, недостатність їх бюджетного забезпечення та відсутність механізмів контролю поточних і остаточних результатів виконання таких програм.

Політика сприяння розвитку МСП, яка є пріоритетною в Європейському Союзі та розвинених державах світу, в Україні фінансується з державного бюджету за залишковим принципом. На державну підтримку малого підприємництва в 2012 році в рамках фінансування заходів Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва з державного бюджету було виділено лише 3,56 млн. грн., або фактично 0,08 грн. у розрахунку на одного громадянина України. При цьому, майже в четверо більше бюджетних коштів (13,5 млн. грн.) було витрачено на фінансування апарату спеціально уповноваженого органу у сфері розвитку

малого і середнього підприємництва – Державної служби з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва (Держпідприємництва).

Потребує невідкладного перегляду і реформування інституційно-функціональна структура самого Держпідприємництва, який є також спеціально уповноваженим органом у сфері реалізації державної регуляторної політики, що передбачає здійснення функцій контролю регуляторної діяльності органів влади та дерегулювання бізнесу.

Під час адміністративної реформи Держпідприємництво, як самостійний урядовий орган, було ліквідовано, а його повноваження, в тому числі й у сфері дерегулювання, передано одному з найбільших регуляторних органів – Міністерству економічного розвитку і торгівлі України. У результаті, виник системний конфлікт інтересів: в одному урядовому органі було поєднано різні, внутрішньо несумісні, конфліктуючі функції – з регулювання та дерегулювання господарської діяльності, що призвело до розбалансування державної регуляторної політики, суттєвого послаблення її координації і контролю з боку спеціально уповноваженого органу.

В Індексі політики щодо МСП-2012 в країнах Східного партнерства Організація економічного співробітництва і розвитку в якості пріоритетних дій рекомендує Україні: 1) ухвалити життєздатну довгострокову стратегію розвитку МСП; 2) створити більш сприятливе правове середовище; 3) підвищити ефективність консультацій між державним і приватним секторами шляхом зміцнення представництва інтересів приватного сектора, зокрема, МСП, у прийнятті регуляторних рішень.

Реалізацію наведених рекомендацій ОЕСР і, зокрема, третьої з них, унеможлиблює неналежне/відсутнє правове забезпечення державної політики у зазначеній сфері. Однією з проблем є описово-декларативний зміст статті 11 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», яка не визначає ні правового статусу, ні повноважень і прав консультативно-дорадчих органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва. Тоді як такі органи, що сьогодні опинилися поза правовим регулюванням, мають бути головними інституціями представництва та захисту в системі державної влади інтересів малого і середнього підприємництва. Спеціалізовані дорадчо-консультативні органи з питань підприємництва на найвищому державному рівні діють у Японії (Рада з політики МСП), Канаді (Координаційна Рада), Франції (Рада соціально-економічного розвитку), Великобританії (Стратегічна Рада з обслуговування малого бізнесу), Італії (Національна Рада з економіки та зайнятості), Індії (Національна Рада з підприємництва) та багатьох інших державах з ринковою економікою.

В Україні ж мале і середнє підприємництво не має інституту представництва своїх інтересів на рівні вищого законодавчого органу, що призводить до: суспільно шкідливих лобістських впливів на законотворчий процес з боку монопольних політико-промислових груп; прийняття законів, які обмежують інтереси малого і середнього бізнесу, перешкоджають розвитку підприємництва.

Ця проблема поглиблюється й тим, що стосовно законопроектів, які є регуляторними актами, не застосовуються законодавчі процедури державної регуляторної політики, що передбачають обов'язковість аналізу їх регуляторного впливу, їх публічного обговорення та відстеження результативності їх впровадження і виконання. Ні ділова громадськість, ні суб'єкти МСП не мають впливу на процедури розгляду таких законопроектів, опрацювання яких відбувається в закритому режимі роботи профільних комітетів Верховної Ради України.

Основи законодавства щодо реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва складає Закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Однак, за даними численних консультацій з громадськими об'єднаннями підприємців і за результатами експертних досліджень, положення зазначеного законодавчого акта мають декларативний зміст і на теперішній час практично «не працюють».

Упродовж жовтня-грудня 2013 року група провідних незалежних експертів здійснила перегляд положень і відстеження впровадження Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», за результатами яких було виявлено такі основні недоліки цього законодавчого акта:

1. Положення цього рамкового Закону є декларативними, не містять норм прямої дії щодо організації та забезпечення державної політики розвитку МСП на різних рівнях влади. Відсутні відповідні підзаконні акти, необхідні для реалізації і впровадження окремих положень і норм цього Закону.

2. Визначені Законом принципи і основні напрями державної політики у сфері розвитку МСП є неповними і не забезпечують належного нормативно-правового регулювання державної політики у зазначеній сфері та ефективності її реалізації. Більшість передбачених Законом принципів державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва залишаються декларативними та позбавлені правових механізмів їх реалізації. Зокрема, в Законі відсутні правові та економічні механізми забезпечення ефективності підтримки малого і середнього підприємництва, участі представників суб'єктів малого і середнього підприємництва, громадських організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, у формуванні та реалізації державної політики в зазначеній сфері.

3. Не передбачено диференційованого підходу до здійснення державної політики у сфері розвитку МСП стосовно різних категорій (груп) суб'єктів малого і середнього підприємництва, які мають дещо відмінні соціально-економічні потреби і особливості, ресурсні можливості виконання положень регуляторних актів та доступу до окремих видів державної підтримки (зокрема, у сфері фінансово-кредитної підтримки).

4. Не чітко визначені повноваження, функціональні завдання і компетенція органів влади у сфері розвитку малого і середнього

підприємництва, правові та економічні механізми і умови надання державної підтримки, а також розроблення, виконання і бюджетного забезпечення загальнодержавних, регіональних та місцевих програм розвитку МСП.

5. Не визначено видів державної підтримки малого і середнього підприємництва на місцевому рівні. За чинної редакції Закону, місцеві органи влади наділено широкими дискреційними повноваженнями, які дають їм право на власний розсуд визначати і запроваджувати види підтримки підприємництва без жодних критеріїв, що підриває ефективність здійснення місцевої політики у сфері підприємництва, провокує зловживання і корупцію при розподілі та використанні коштів місцевих бюджетів.

6. У Законі не визначено правового статусу і повноважень консультативних, дорадчих, допоміжних органів, їх функцій і ролі у формуванні та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва. Це унеможливорює представництво інтересів суб'єктів малого і середнього підприємництва в органах влади у зазначеній сфері державної політики.

7. Відсутні положення щодо моніторингу та оцінки ефективності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва із застосуванням встановлених показників (індикаторів) за різними напрямками державної політики і видами державної підтримки МСП. У державах-членах ЄС з цією метою застосовується Індекс державної політики у сфері МСП, розроблений Організацією економічного співробітництва і розвитку та Європейською комісією. Зазначений Індекс застосовується європейськими країнами як механізм індикативної і комплексної оцінки (за різними напрямками й показниками) ефективності виконання/впровадження Європейської хартії підтримки малих підприємств, а з 2008 року – Акту з питань малого підприємництва для Європи. Тому в рамках адаптації державної політики у сфері МСП до європейських стандартів зазначений механізм важливо імплементувати у національне законодавство та забезпечити його впровадження на практиці.

8. У Законі обмеження, які доцільно застосовувати лише щодо надання державної фінансової підтримки, поширено на всі без винятку види державної підтримки. Зокрема, відповідно до п. 5 ч. 1 статті 13 Закону, позбавляються права отримання, окрім фінансової, також державної інформаційної, консультаційної та інших видів підтримки підприємці, які через несприятливі ринкові фактори зазнали банкрутства, та інші суб'єкти МСП. Це суперечить правовим стандартам Європейського Союзу, де підприємцям-банкрутам надається другий шанс і можливості знову розпочати бізнес. Внаслідок цього великі групи суб'єктів МСП безпідставно позбавляються права на отримання не лише державної фінансової, а й інформаційної, консультаційної підтримки, у тому числі підтримки у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, а також підтримки у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу.

9. Передбачені Законом, окремі напрями державної фінансової підтримки мають персоніфікований характер, що не відповідає стандартам і рекомендаціям Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). Відповідно до чинного Закону, державна фінансова підтримка за окремими напрямами зводиться до надання фактично пільгових кредитів конкретним суб'єктам МСП, що порушує умови конкуренції і створює ризики корупції.

Фінансово-кредитна підтримка розвитку малого підприємництва в країнах ОЕСР не має персоніфікованого характеру і, як правило, фокусується на зниженні (а не компенсації) відсоткових ставок для МСП та частковому забезпеченні гарантій під кредитні зобов'язання (наданні кредитно-гарантійної підтримки).

У чинному Законі також не передбачено положень щодо першочерговості бюджетного забезпечення найбільш пріоритетних напрямів державної політики і видів державної підтримки розвитку МСП, що ускладнює раціональне і ефективне використання бюджетних коштів.

2. Цілі, завдання та основні положення законопроекту

Ціллю законопроекту є реалізація ключових рекомендацій Європейського Союзу, визначених Індексом політики щодо МСП-2012 в країнах Східного партнерства, щодо: 1) створення сприятливого правового середовища для формування та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва; 2) підвищення ефективності консультацій між державним і приватним секторами шляхом зміцнення представництва інтересів суб'єктів малого і середнього підприємництва.

Зазначених цілей буде досягнуто шляхом прийняття запропонованої законопроектом нової редакції Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні».

Законопроектом також передбачено внесення змін і доповнень до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за дотримання законодавства з питань державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

3. Місце Закону в системі чинного законодавства

У даній сфері правового регулювання діє Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України. Реалізація запропонованого проекту потребує прийняття нової редакції Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» та внесення змін до зазначених вище законодавчих актів.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень Закону у разі його прийняття призведе до додаткових видатків з Державного і місцевих бюджетів України на реалізацію державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва. Разом з тим, впровадження Закону забезпечить суттєве підвищення рівня прозорості і відкритості розподілу бюджетних коштів на виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, ефективності та результативності реалізації державної політики у зазначеній сфері шляхом спрямування бюджетних коштів на досягнення запланованих результатів і показників ефективності у зазначеній сфері державної політики.

5. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття законопроекту дасть змогу докорінно покращити законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, створити сприятливі правові умови для усунення бар'єрів і негативних факторів на шляху реалізації підприємницьких ініціатив, підвищити роль та внесок малого і середнього підприємництва у формуванні ВВП, забезпеченні зайнятості населення, соціально-економічному розвитку держави, територій і населених пунктів.

